

REDACTIA
și ADMINISTRAȚIA:
Deák Ferenc-utca 35.

Articoli și corespondențe pentru publicare se trimit redacțiunii.

Concure, inserțiuni și taxele de abonament se trimit administrațiunii tipografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

FOAIE BISERICESCĂ-ȘCOLASTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECĂ.

ABONAMENTUL:
Pe un an 10 coroane
Pe jum. an 5 coroane

Pentru România și străinătate:

Pe un an 14 franci.
Pe jum. an 7 franci.

Telefon pentru oraș și comitat Nr. 266.

AVIZ!

Se aduce la cunoștință, că **înscriserile la institutul nostru preparandial se vor face la timpul regulat.**

Examenele dela începutul anului școlar se vor ține la termenele deja fixate.

Începerea prelegerilor se va vesti mai târziu.

Oficiile parohiale să aducă acestea la cunoștința celor interesați.

Anunț școlar.

Se aduce la cunoștința onoratului public, că la școala civilă gr.-or. română de fete din Arad înscrierile pentru anul școlar 1917/18 se vor face din 1—4 Septembrie (19—22 August st. v. 1917).

Examenele de corigență se țin în 2 Septembrie (20 August) 1917 la 8 ore a. m. cu elevele, cari s'au anunțat la direcțiune.

În 4 Septembrie 1917 st. n. la 8 ore a. se țin *examenle de primire*, iar în 5 Septembrie se vor începe prelegerile regulate.

Elevele vor plăti pe anul 1917/18 următoarele taxe:

Taxă de înscriere (odată pentru totdeauna) 6 cor.

Pentru fondul regnicolar de pensii de profesorilor 8 cor.

Didactru 80 cor.

Biblioteca 2 cor.

Anuar 2 cor.

Toate taxele se plătesc la înscriere.

Didactrul se poate plăti și în patru rate: 1 Septembrie, 1 Noembrie, 1 Februarie, 1 Aprilie.

În clasa I a școalei civile de fete se **primesc** elevele:

a) cari arată prin *extras din matricula botezaților* că au împlinit cel puțin vârsta de 9 ani și

b) cari dovedesc prin *atestat școlar*, că au absolvat cu succes IV clase elementare (poporale sau primare).

În celelalte clase ale școalei civile de fete se primesc elevele, cari dovedesc prin *atestat școlar*, că au absolvat cu succes vre-o clasă premergătoare la școale de categoria școalei civile.

Fără asemenea atestat, sau pe lângă atestat de pe clas V și VI dela școala elementară poporală, se pot primi elevele II—III a școalei civile, — corespunzător etății elevei — numai pe baza unui *examen de primire*, depus cu succes înaintea corpului profesoral al școalei, în sensul ordinațiunii ministrului regesc-ungar de culte și instrucție publică, dto 11 August 1887, Nr. 29.000. Examenul de primire este împreună cu o taxă de 20 cor.

Elevele, cari se înmatriculează întâi dată la școala noastră, *au să aducă extras din matricula botezaților, atestat școlar și certificat de revaccinare.*

Internatul nu se va deschide. La așezarea elevelor la familii corpul profesoral va da tot concursul.

Arad, 3/16 August 1917.

Direcțiunea.

Justificarea unei dorințe.

În niziunța omului spre sfințenie și dreptate, pe cari însuși are să și-le câștige, consistă asemănarea cu Dumnezeu. Dar în aceste niziunțe se exprimă și idealul perfecțiunii, și o dezvoltare continuă, conform acestui ideal, constituie destinațiunea omului pe pământ. „*Fii desăvârșit precum și Tatăl vostru în ceruri desăvârșit este.*” (Mat. 5, 48).

Așadară, omul își ajunge deseavârșirea, între altele, și prin exerciarea dreptului și dreptății, având înaintea ochilor săi sufletești totdeauna pe Dumnezeu, care răsplătește faptele oamenilor după merit, cu una și aceeași măsură a dreptății. „*Mânia lui Dumnezeu se descopere din cer peste toată păgânătatea și nedreptatea*

oamenilor, cari țin adevărul intru nedreptate". (Rom. 1. 18).

Mărginirea facultăților omenești contribuie la puțină desevășire a dreptății lui. De aceea dreptatea omului nu poate stă pe aceeași treaptă cu dreptatea lui Dumnezeu și se îndepartă de ea ca cerul de pământ. Până când dreptatea lui Dumnezeu e statornică, a omului e supusă revizuirii și reparării. Faptele istorice o probează îndeajuns aceasta. Pe baza acestora deci vom face următoarele constatări:

Dreptatea lui Dumnezeu e absolută iar exercierea ei e însoțită de nedespărțită bunătate. Aceasta apare din deosebitele locuri ale sfintei Scripturi. Despre Adam să știe, că deși Dumnezeu l-a pedepsit greu — dar după merit — totuși nu l-a lăsat nemângăiat, ci i-a promis mântuirea. Când profetul Iona s'a împotrivit a merge să predice pocăința la Ninive, cetatea cea condamnată la pierzare, și când s'a supărat foarte pentru ofelirea unei tigve, care îl umbrise, Dumnezeu i-a zis: „*Tu te-ai mâhnit pentru o tigvă, dar mie să nu-mi fie milă de cetatea Ninive, în care locuiesc mai mult decât o sutădouăzeci de mii de oameni*”.

Tot așa, când Dumnezeu măsură dreptatea nu caută în fața oamenilor. El prin viziune îi arată lui Petru, că nu numai Judeilor ci și păgânilor li-a trimis mântuirea și-l trimite la Corneliu ca să-l boteze.

Dar, Dumnezeu cere ca și oamenii să facă dreptate. De aceea ferește pe cei perzecați pentru dreptate făgăduindu-le împărăția cerurilor. Iar Apostolilor săi le zice Mântuitorul: „*De nu va prisosi dreptatea voastră mai mult decât a cărturarilor și farizeilor, nu veți intra întru împărăția cerurilor*”. (Mat. 5, 20.).

Față de acestea Istoria omenimei probează, că dreptatea omenească e relativă și nestatornică. Ea stă sub influența neajunsurilor inerente firii omenești. În deosebi ignoranța, egoismul și invidia sunt cele mai puternice obstacole în calea exercierii dreptății.

Aceste slăbiciuni au îndemnat pe episcopii tribunalului de incviziție ca să-l tortureze pe învățatul Galilei și să-l silească ca să-și revoace teoria despre învățarea pământului în jurul soarelui. Pentru o cauză a cărei dreptate mai târziu a recunoscut-o întreagă lumea, a suferit Galilei tortura și moartea în exil.

Pe fecioara de Orleans, Jeanne d'Arc, tribunalul incviziției, compus din episcopi, cu falsificarea fasiunilor depuse de ea și de martori și pe motiv că e eretică și idolatră, o judecă și execută cu moarte pe rug. Dar greșeala aceasta a justiției omenești încă după 20 de ani fu reparată în reînnoirea procesului, care o de-

clară nevinovată. Papa, Leo al XIII-lea, în 1894, a canonizat-o și Francezii i-au hotărât o zi de sărbătoare națională.

Numărul oamenilor nedreptățiți din partea semenilor lor e legion. Nedreptăți se comit de corporațiuni ca și de indivizi. În cazurile cele mai dese se poate observa o tâmpire a sentimentului de dreptate. Eruditul revoluționar rus, Kropotkin, în memoriile sale, într'un loc, caracterizează suferințele trupești și sufletești ale iobagilor ruși, îndurate din partea boerilor. Și scrie astfel: „Când a apărut „Mumu”, mica narațiune alui Turgeniev și Grigorovici a început edarea mișcătoarelor sale romane, cu cari a stors lacrimile cetitorilor asupra suferințelor iobăgimei, cuprinsul lor pentru mulți eră o descoperire surprinzătoare: „Tocmai așa iubesc (iobagii) ca și noi, — să poată oare?”, se întrebau damele simțitoare, cari nu erau în stare a ceti până la fine o novelă franceză, fără a vărsa lacrimi asupra sorții nefericite a unui erou ori a unei eroine distinse.

Deci, desevășirea omului pe pământ nu poate fi atinsă dacă nu-și va desvoltă sentimentul de dreptate, paralel cu celelalte facultăți ale sufletului. Cuvântul perfecțiune fără sentiment de dreptate e un chimval răsunător. Când omenimea în toate acțiunile ei ar fi condusă de acest sentiment, nu va mai fi conturbată nici pacea dintre popoare, pentru că atunci demnitatea individuală va fi respectată și drepturile popoarelor nu vor fi știrbite. Religiuinea creștină a arătat omului calea și i-a indicat mijloacele pentru apropierea de idealul perfecțiunii și în consecință ajungerea fericirii. Dar calea aceasta fiind glodoasă și spinoasă cu greu se străbate și omul rămâne robul caprițiilor sale triste, a putut servi omenimei de învățătură, că în exercierea dreptății consistă pacea și prin urmare fericirea.

Războiul de acum cu toate grozăviile lui, precum se prevede, va curăți atmosfera lumii de multă nedreptate și se va sălășlui între oameni pacea și bunăvoirea predicată de legea lui Hristos.

În iubita noastră patrie, Ungaria, încă se pun speranțe pe cât de legitime pe atât de îndreptățite în raport cu dreptul indisputabil al individului și popoarelor, Lacunele trecutului viitorul apropiat e chemat să le repareze.

*

Credem a nu pricinul nici o jignire, în nici o parte, dacă descoperim, că și preoțimea noastră are o dorință realizabilă, cu atât mai vărtos, fiindcă-și are temei în legea morală. Credem anume, că e aci timpul, ca să se

modifice dispoziția legii, care împarte preoțimea noastră în două tabere, retribuind pe una cu $\frac{1}{2}$ de salariu și fără cvincvenale. Până când stau în vigoare legile despre salarizarea notarilor comunali și a învățătorilor, cari stau sub același raport de clasificare, dar munca lor e răsplătită cu aceeași măsură, — până atunci împărțirea cu două măsuri a dreptății: una a funcționarilor și alta a preoților, acestora nu le poate fi multumitoare, iar pentru biserică și stat e păgubitoare.

Și nu ne vine a crede, ca factorii competenți să nu observe aceasta și să nu fie aplicați a-o rectifica. Serviciile și jertfele prestate, în cursul acestui război, de umilita noastră preoțime, fără osebite de calificare, pentru învingerea patriei noastre, trebuie să fie recunoscute. Și o, câte motive binecuvântate îndreptătesc această dorință, iar cel mai ponderos nouă ni se pare a fi următorul: •

Să știe doară, că lipsa cvalificației formale o suplinește cvalificația materială, ce și-o câștigă omul pe cale autodidactă. Aceasta nu suferă îndoială. Istoria ne prezintă bărbați dintre cei mai erudiți și iluștri, cari pe cale autodidactă și-au câștigat calificarea. Așa ne spun însemnările istorice, că marele scriitor, Tolstoi și B. P. Hasdeu, învățatul bărbat al Românilor, au fost autodidacți. La acviziția aceasta însă ajunge omul prin mijloace materiale, cari preoțimei noastre cu cvalificație inferioară i-se de-neagă. Și ce se întâmplă? Oamenii aceștia, ca la 1500, cari au chemarea să fie făclia, ce fără încetare are să lumineze și încălzească, să zicem așa, 1500 de comune, în privința culturală și morală, sunt condamnați a omorî timpul în munca asiduă după câștigarea mijloacelor de trai, mânați de boldul susținerii proprii. Astfel, lumina lor, dacă nu se stinge, va fi o lumină de opaiț, care nici luminează nici încălzește. În modul acesta, preoțimea, acest important factor cultural, e pusă în imposibilitatea de a-și împlini rolul ce-l are în societate și e de sine înțeles, că nizuințele, ce le pune biserică și statul întru promovarea culturii intelectuale și morale a poporului, în parte, rămân nerealizate.

Stabilim faptul, că misiunea preoțimei pastorale nu e de a se produce în societate ca savanți, ci activitatea ei are o direcție practică, pentru care școala teologică a pregătit-o la împlinirea misiunii și în raport cu aceasta, tot ce mai rămâne de dorit este, ca în privința materială să fie asigurată, ca să-și poată procura mijloacele necesare întru îmbogățirea cunoștințelor și să poată întrebuiți timpul numai spre

aceasta și spre răspândirea luminei în poporul încredințat ei spre păstorie.

De aici urmează, că salarizarea cuviincioasă a preoțimei nu înseamnă remunerare a calificării formale câștigată în școli, ci mijlocul de a-o ajuta să se cvalifice neconținut și să-și poată împlini chemarea fără împedecare.

E vrednic de remarcat faptul, că precum în alte cariere, astfel și preoțimea cu cvalificație mai inferioară, cu toată povara vremii și în condițiuni atât de neprielnice, are ambiția d'a nu rămâne îndărătul altora. Un fapt acesta pe cât de înălțător, pe atât de vrednic de conziderat, recunoscut de altfel de bărbați competenți. Subscrisului i-a impus deosebit de mult raportul cetit într'o foaie, în unul din anii trecuți, că, anume, un notar comunal de pe câmpie, cu calificare inferioară, a fost distins cu ord preainalt, pentru activitatea sa mânoasă pe terenul vieții publice. Și, după cum e și corect, soiul acesta de funcționari are numai o clasă de salariu. Aici e retribuită munca iar nu cvalificația formală ca la preoții noștri, de aceea neîmpedecați își pot împlini datorințele.

Din cele premise reiese deci, că, în primul loc, rezoane de stat reclamă ca și preoțimea să fie tratată cu asemenea procedură. Dar îndeosebi legea morală o cere aceasta. Sfânta Scriptură ne spune, că păgânii, cari nu au lege din fire fac ale legii. De aceea Români au și judecat meritul faptelor după principiul: „Non quis sed quid“, fără considerare la persoană. Iar Mântuitorul Hristos, în parabola despre talanți ne înfățișează în mod plastic, că justiția divină judecă meritul faptelor după gradul lor de armonie cu legea morală. Aceeași e răsplata și pentru cel cu doi și pentru cel cu cinci talanți. Și după toate acestea nu să poate ajunge la altă încheiere, decât aceea, că dorința preoțimei de a fi uniform salarizată, este justă.

Am fost cetit undeva, pare-mi-se tocmai despre Napoleon cel mare, cum odinioară, cu ocazia luării în revistă a trupelor, a trecut pe lângă un soldat diform la făptură, dar de o ținută extraordinar de impunătoare ca soldat. Și a întrebat împăratul pe comandantul, care-l însoția, că ce fel de soldat este acela? Și i-a răspuns, că e cel mai vrednic din întregă oastea. La auzul acestora, împăratul a dispus să sune doba și pe soldat l-a avansat la gradul de suboficer; apoi iar a sunat și resunat toba și s'au repetat avansările până la gradul de locotenent. Ce exemplu clasic de reparare a dreptății umane, până aci neluate în seamă!

Dar, după ce să știe, că preoțimei noastre îi lipsește modalitatea de-a se întruni în scopul să-și descopere doleanțele, ca anume soiuri

de functionari, și să-și reclame partea de salar, ce i-se cuvine; și nici conducătorul suprem al oștirea nu vine la noi ca odinioară Napoleon, ca să ne ieie în revistă: conducătorii noștri naturali și nemijlociți, Preasfințiții Episcopi diecezani în frunte cu Înalt Preasfințitul Metropolit pot și au datorința a interveni. Înaltul guvern al țării, credem, nu poate rămâne indiferent în fața ținutei demne a acestor devotați servitori ai patriei. Și avem firma speranță, că Preasfințiții Arhieri, întocmai ca în trecut, la ocaziile date, și acum, când pe orizontul vieții de stat surâd zorile unei ere nouă, de îndestulare pentru popoare, nu vor pregetă a interveni cu insistență în chestia salarizării preoțimei, mai vârtos, că aceasta nu e o chestie exclusiv a preoțimei, ci după convingerea celor mulți, e cea mai importantă chestie a întregii biserici, de care e legat viitorul ei și al patriei.

Iată dorința justificată a preoțimei, care are voia să-și servească biserica și patria cu toată râvna și virtutea sufletului său. De aceea cu tot dreptul și așteaptă întreg concursul preabunilor săi Părinți Arhieri, întru realizarea ei.

N. C.

„Gustați și vedeți că e bun Domnul“.

(Ps. 34).

De: *Păstorul ortodox.*

III. Religiositatea la rău.

Fiecare dintre noi are ceva ori pe cineva la care ține cu toată ființa sa. Ai copii de cari ți-i drag ca de lumina ochilor, ai holde de cari ți-i drag nu numai fiindcă au preț mare, ci fiindcă le-ai moștenit dela părinții și moșii tăi.

Fiecare avem ceva scump pe lume, dacă nu alta ceva, viața.

Și fieștecare am voi cu tot prețul să asigurăm pe viața întreagă aceea ce ni-e scump și iubit.

Unde este asigurarea cea mai bună?

Asigurarea cea mai bună este la D-zeu!

Tu omule! gândește din bună vreme că pot să vină în viața aceasta peste tine multe năcazuri și nefericiri.

Uite Iov! a avut copii sănătoși, a avut bogății multe și de-odată s'au prăpădit toate și el a rămas sărac și bolnav!

Așa ți-se poate întâmpla și ție. Azi ești bogat și fericit, mâne poți fi sărac și bolnav.

Pe Iov însă, fiindcă a avut credința mare, a fost om religios, Dumnezeu iarăși l-a ridi-

cat la fericirea și mărirea de odinioară. Dacă și tu ai credința mare în Dumnezeu și tu ești om religios și pe tine te va ajuta Dumnezeu în zilele tale de năcaz și nefericire.

De aceea asigurați-vă la bunul D-zeu toate comorile voastre din bună-vreme. Gândiți-vă iubiții mei adeseori la mulțimea nesfârșită a năcazurilor și a nefericirilor cari pot să vină peste viața voastră și atunci ve-ți vedea că cât e de lipsă și de bună religiositatea în viața omului.

Am văzut în viață oameni foarte bogați cari toată viața lor nu au dat nimica pe biserică și pe viața religioasă, și când au venit la sfânta biserică au venit numai de ochii lumii. Și ce s'a întâmplat.

Copilul lor iubit s'au îmbolnăvit, părinții bogați au alergat în toate părțile au adus la patul bolnavului pe cei mai renumiți doftori, dar toate au fost înzadar căci doftorii renumiți nu au putut ajuta nimica. În clipa de pe urmă părinții bogați, cari ei singuri nu au știut nici o rugăciune, pentrucă nu au avut vreme să se ocupe cu așa ceva, au chemat preoții bisericii să se roage pentru fiul lor. Preoții s'au rugat cu toată căldura lui Dumnezeu, dară nici rugăciunea lor nu au putut să scape dela moarte pe fiul bogăților, cari mai mult s'au încrezut în avere, decât în Dumnezeu, pentruca, D-zeu nu a voit să asculte ruga unor părinți cari până le-a mers bine, nici nu și-au adus aminte de Dumnezeu, numai când au ajuns la rău, dară atunci a fost târziu. Copilul a murit, iară părinții trăiesc în mijlocul averii foarte triști și foarte amărâți.

Iată unde duce averea fără credință în Dumnezeu, fără religiositate.

De aceea, dacă voim ca bunul Dumnezeu să ne ajute la rău, să ne gândim și să ne rugăm la Dumnezeu când ne merge bine.

„Rugați-vă neîncetat“, zice apostolul Pavel. Să ne rugăm deci neîncetat lui Dumnezeu, ca bunul Dumnezeu să ne ferească de toate relele și să nu ne ieie aceea de ce ni mai drag.

Să fim religioși pentrucă religiositatea ne scapă dela rele. Pe Noe și pe Iosif chiar religiositatea i-a scăpat dela moarte și i-a condus la viață.

Ca să vedem că în ce chip scapă religiositatea pe om dela rele, ascultați următoarea întâmplare:

Un ofițer eră gonit de dușmani și ca să scape de ei, s'a ascuns într'o peșteră. Până l'au căutat dușmanii încoace și încolo, un paiangen și-a țesut mreja lui pe locul de intrare al peșterii. Sosind dușmanii la peșteră,

unul a zis: În tot locul l'am căutat în pădure și numai aici în peștera aceasta poate să fie omul pe care-l căutăm să-l ucidem, iar altul l-a chemat mai departe și a răspuns: omul pe care îl căutăm nu poate fi aici, nu vezi tu că mreja paiangenuului e întreagă și astfel dușmanii au mers mai departe; iară ofițerul a scăpat cu vieața lăudând și mărink pe Dzeu. Iată ce ușor ne poate scăpa Dumnezeu dela moarte.

Sfânta evanghelie și istoria omenească ne spun nenumărate cazuri în cari bunul Dzeu a scăpat din năcazuri sau dela moarte pe oamenii cu frica lui Dumnezeu.

Câți îndrăciți, câți orbi, câți surzi, câți ciungi, câți bolnavi nu s'au tămăduit, câți morți nu au înviat prin credința în Dumnezeu.

Bunul Dumnezeu le-a stat totdeauna într'ajutor oamenilor religioși, oamenilor cu credință, când au dat de rău și i-a ajutat.

„Adevăr zic vouă, zice Domnul nostru Isus Hristos, de ve-ți avea credință, și nu vă veți îndoi, nu numai ve-ți face aceasta ce s'a făcut smochinului, ci chiar de ve-ți zice muntelui acestuia: Ridică-te și te aruncă în mare, se va face. Și toate câte ve-ți cere prin rugăciune, crezând ve-ți primi“.

Aveți credință în Dumnezeu iubiții mei cetitori.

Gândiți-vă la rău și fiți religioși.

(Va urma)

AVIZ.

Toți acei candidați de învățători și învățătoare, precum și învățătorii și învățătoarele în disponibilitate, cari nu au aplicație și doresc să fie aplicați de învățători, au să-și prezinte Consistorului eparhial din Arad până cel mult la 7/20 August a. c. rugare, în care să spună și școala, la care se doresc a fi aplicați.

Ceice sunt în legături de serviciu militar nu au să se anunțe, deoarece nu pot fi aplicați.

Documente, și anume extras de botez și diplomă învățătoarească, au să adnezeze numai acei petenți, cari cer acum întâiaoară aplicație dela Consistor.

Arad, la 26 Iulie v. 1917.

Ioan I. Papp, episcop.

Un nou ordin ministerial.

Cetim în „Unirea“, că a apărut un nou ordin ministerial trimis tuturor consistoarelor de ambele confesiuni românești, prin care tinde la statificarea școlilor confesionale gr.-or. române și gr. catolice române din comitatele mărginașe, tot din premisa ținutei nepatriotice a unor învățători dela graniță.

După „Unirea“ statificarea se va începe cu comunele acelea, din cari învățătorii confesionali sau comunali s'au depărtat de bunăvoie cu inimicul, sau a căror învățători confesionali sau comunali din aceasta cauză sunt supuși sub cercetare criminală. Apoi pentru „intregirea hotarului cultural“ în acțiunea de statificare vor fi luate și alte comune. Iar dacă cutare dintre învățătorii acuzați va fi aflat de nevinovat, dl ministru va fi cu toată considerația. Pentru că statificarea din comunele amintite nu se face ca pedeapsă, ci numai pentru asigurarea patriei: Detrage totodată ajutorul de stat dela școlile din comunele amintite.

În școlile de stat astfel înființate va aplica numai învățători cari posed limba poporului și va asigura întrebuințarea limbii materne, de sine înțeles fără păgubirea limbei maghiare, care va fi limba de propunere.

Bisericii românești le va asigura și pe mai departe dreptul de-a influența asupra creșterii religioase, morale a elevilor.

Ce privește localul școlii și apartinentele, sau le va cumpără sau le va lua în chirie, și va face tot posibilul, ca sarcinile împreunate cu susținerea acestor școli să fie pentru sărmanul popor cât mai mici.

La Arad până acum n'a sosit acest ordin. Ce e drept în dieceza Aradului nici n'a desertat nici nu este pus sub acuză criminală nici un învățător, dar ordinul atinge autonomia bisericii în urmare ne privește și pe noi.

Ce privește ordinul referitor la preparandii, a sosit deja și la Arad. El nu sistează preparandiile noastre, precum am scris și în numărul trecut, ci amână începerea prelegerilor până la regularea afacerii între guvern și autoritatea bisericească. Guvernul a poftit pe Excelența Sa dl metropolit să se declare față de acest ordin, iar Excelența Sa a convocat consistorul metropolitan la Sibiu pe 21 August (3 Septembrie). Acest consistor va fi chemat să se pronunțe asupra ambelor ordinațiuni.

Trebuie să remarcăm, că aceste ordinațiuni au produs mari zguduiri în cercurile românești, cari văd în ele amenințarea culturii românești.

Scriem acestea pentru liniștirea spiritelor turburate, că ocârmuirea noastră bisericească nu va lipsi dela datoria sa de paznic al așezămintelor noastre bisericești nevinovate pentru ajungerea de voie, de nevoie a unor învățători în tabăra dușmană.

CRONICA.

Onomastica Majestății Sale în Arad. Vineri, în 4/17 August s'a celebrat în catedrala din Arad doxologia pentru Majestatea Sa regele nostru Carol, pontificată de P. S. Sa Dl episcop Ioan I. Papp înconjurat de mare asistență de preoți. De față au fost membrii consistorului și a corpului profesoral din Arad, precum și miliția de religiunea noastră sub conducerea oficerilor lor. La sfârșitul doxologiei a urcat amvonul preotul militar Vasile Debu, care a ținut o frumoasă cuvântare despre virtuțile tânărului Domnitor și a înspirat soldaților credință cătră patrie și tron. La sfârșitul cuvântării soldații și ascultători civili au aclamat: „Să trăiască regele“.

Invalizii pot fi învățători. Ministrul de culte și instrucțiune publică regulează chestia invalizilor de războiu prin ordin Nr. 90312/1917 VI. b. așa: 1. Elevii institutului cari au devenit invalizi în războiu își pot continua studiul în clasa intreruptă, dar trebuie să dovedească prin atestat medical, că ce defect corporal au. 2. Pot fi primiți în c. I. preparandial și invalizii cari au pregătirea recerută (4 clase medii), dar mai înainte trebuie să constate o comisie constituită din medicul institutului, director și profesorii institutului, că defectul corporal nu e de natură să-l facă imposibil pentru funcțiunea învățătoarească. Cei trecuți de vârsta de 25 ani nu-și pot continua studiile în calitate de elevi ordinari.

Concurs de licitație minuendă.

Pentru darea în întreprindere a lucrărilor de renovare internă și externă a casei tractuale din Hălmagiu, pe baza plan-proiectului de spese primit de corporațiile presbit. și încuviințate de V. Consistor. dioc. cu Nro 2597/1917 se va ține licitație minuendă la 9/22 aug. a. c. orele 11—12 a. m. în cancelaria ppresbit. din Hălmagiu (Nagyhalmagy), pe lângă următoarele condițiuni:

1. Prețul exclamării face 9018 cor. 20. fil.
2. Participanții întreprinzători au să depună la epitropia ppresb. înainte de începerea licitațiunei 5% din prețul de exclamare, ca vadiu în bani gata ori hârtii de valoare acceptabile, care la încheierea contractului, va fi a se întregi la 10% de cătră resp. întreprinzător.
3. Toate lucrările se vor da în întreprindere numai unui întreprinzător, conform rezultatului licitațiunii minuende, susținându-și reprezentanța ppresb. să

predeie lucrările aceluia dintre întreprinzători în care va avea mai mare încredere.

4. Plan-proiectul de spese și celelalte condiții de licit. min. se pot vede la oficiul ppresbiteral din Hălmagiu până în ziua licit. în orele oficioase.

5. Participanți la licitațiunea min. sub nici un titlu nu pot pretinde diurne și spese de călătorie dela tract pentru participare.

Hălmagiu din ședința comit. ppresb. dela 29 Iulie (11 August. 1917.

Cornel Lazar,
protopresbiter.

—□—

1—1

Nr. 1386/șc. 1917.

Concurs

pentru primirea elevilor în internatul gr.-or. român din Beiuș pe anul școl. 1917/18 se publică concurs pe lângă următoarele condițiuni:

Petițiunile de primire, însoțite de: testimoniu școl., extras de botez și atestat medical, — cumcă recurentul este deplin sănătos, — toate aceste în original, ori copie autentică de oficiul parohial, — sunt a se adresa rectorului internatului până în 16/29 August 1917.

Taxa anuală de întreținere e de: 850 cor., care sumă se va solvi în 4 rate: la înscriere: 250 cor.; în 15 Noemvrie: 200 cor.; în 1 Februarie 1918: 200 cor. și în 15 Aprilie: 200 cor. Tot la înscriere se va mai solvi o taxă de: 2 cor. pentru biblioteca internatului și 1 cor. pentru corespondarea cu părinții.

Taxa de întreținere se va solvi întregă, fără considerare la începutul sau finitul anului școlar. — Reducerea taxei nu se admite sub nici un titlu.

Înainte de primire, părinții au să subscrie o declarațiune, cumcă cunosc și se supun condițiunilor de primire.

Elevii primesc în internat întreținerea întregă: locuință, vîpt, lumină electrică, încălzit, spălat, medic, medicamente, scaldă și instrucțiune.

Fiecare elev intern are să aducă cu sine: 1 saltea (strojac) pentru paie, 2 ciarciafuri de plapomă, 2 perine, 4 fețe de perină, 4 ștergare, 3 serviefe, 6 cămeși de purtat, 3 cămeși de noapte, 6 păr. ismene, 6 păr. ciorapi, 12 batiste, 2 rînduri de vestminte, 1 palton de iarnă, 2 părechi de ghete, săpun, perie de haine, de dinți, de cap, de ghete, 1 peapătân des și unul rar. În albituri să fie cusut cu fir întreg numele.

Acei elevi, cari în decurs de 15 zile, după espirarea termenului pentru solvirea ratelor, nu și-au achitat taxele, vor, fi eschiși din internat, iar aceia, cari fără motive acceptabile vor părăsi internatul în decursul anului, vor avea să desdauneze internatul cu câte 10 cor. pentru fiecare lună ce mai este din anul școlar.

Se observă, că vor, avea să petiționeze pentru primire și aceia, cari au fost așezați în internat în anul trecut.

Oradea-mare, la 26 Iulie (8 August) 1917.

Consistorul gr. or. român.

Andrieu Horvath,
președinte-subst.

—□—

1—3

Concurre.

Pentru deplinirea parohiei de **cl. I**, vacantă din **Boroșineu**, să escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul diecezan: „Biserica și Școala“.

Venitele parohiei sunt:

1. Usufructul unei sesiuni parohiale și a unui intravilan.
2. Birul legal.
3. Stolele legale.
4. Intregirea venitelor dela stat, pentru care parohia nu ia răspundere. Casă parohială nu este; dările publice după beneficiu le va plăti cel ales, care va fi îndatorat a prevedea catechizația într'o sală de învățământ dela școala confesională, fără remunerație dela parohie.

Doritorii de a reflecta la această parohie pe lângă stricta respectare a dispozițiilor cuprinse în §. 33 din reg. pentru parohii, au să dovedească la oficiul protopresbiterial, deodată cu însemnarea dorinței de a-se prezenta poporului; a) că posed calificația pretinsă prin concludul Sinodului Eparhial adus sub Nr. 84/910 II. p. 1 și b) iar *întrucât sunt din alte dieceze*, că au consimțământul Consistorului, respective a Episcopului diecezan, de a reflecta la această parohie.

Sunt poftiți mai departe, ca în termenul concursual, să se prezinte într'o Duminecă sau sârbătoare în sf. biserică din Boroșineu-Borosjenő, spre a-și arăta desteritatea în cele rituale și oratorie.

Petițiile instruate cu documentele de lipsă în sensul indicat mai sus, adresat Comitetului parohial din Boroșineu. au a se înainta oficiului protopresbiterial gr. or. român din Boroșineu-Borosjenő în termenul concursual.

Comitetul parohial.

În înțelegere cu: *I. Georgia*, pprezbiter.

—□—

1—3

Pentru deplinirea parohiei vacantă *din Cermeiu* (Csermő), tractul Ienopolei, se escrie concurs cu termen de 30 de zile dela ziua ce urmează după prima publicare în organul diecesan „Biserica și Școala“.

Emolumintele acestei parohii sunt:

- a) Casa parohială de sub Nrul 223 și intravilanul.
  - b) Usufructul unei sesii parohiale, a faizașului și dreptul de pășune după acest pământ.
  - c) Ștolele legale.
  - d) Birul legal de câte 30 litre cucuruz sfărmat. Birul să poate achita și cu bani în prețul curent dela 1/14 Noemvrie a fiecărui an.
  - e) Eventuala întregire a venitelor dela stat.
- Alesul va purta sarcinile publice după beneficiul său și va fi obligat ca fără alta remunerație să catehizeze elevii din școala confesională.

Doritorii d'a reflecta la aceasta parohie pe lângă stricta respectare a dispozițiilor cuprinse în § 33 din regulamentul pentru parohii au să dovedească la oficiul protopresbiterial d'odată cu insinuarea dorinței d'a se prezenta poporului:

a) Că posed calificația pretinsă prin concludul sinodului eparhial de sub Nrul 84/910. II. p. 1 fiind *parohia de cl. I.*, și

b) Întrucât sunt din alte dieceze, că au consimțământul consistorului respective a episcopului diecezan, d'a reflecta la aceasta parohie.

Sunt poftiți mai departe, că în termenul concursual să se prezinte într'o Duminecă sau într'o sârbătoare în sf. biserică din Cermeiu (Csermő) spre aș arăta desteritatea în cele rituale și oratorie.

Petițiile instruate cu documentele de lipsă, în sensul indicat mai sus-adresate comitetului parohial din Cermeiu (Csermő) au a se prezinta Ofic. protopresbiterial gr. or. român din Boroșineu (Borosjenő) în termenul concursual.

Din ședința comitetului parohial din Cermeiu (Csermő) ținută la 25 Iunie (8 Iulie) 1917.

Simeon Bulcu m. p.,
ad. par., preș. adhoc.

Simeon Albu m. p.,
notar.

In înțelegere cu: *I. Georgia*, pprezbiter.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea postului de învățător-cantor vacant din Buntești protopresbiteratul Vașcoului prin aceasta se publică concurs cu termen de alegere 30 zile dela prima publicare.

Alesul va beneficia dela comuna bisericească 808 cor., venitele cantonale până la 100 cor., 12 metri de lemne pentru încălzirea salei de învățământ.

Cvartir elegant în școala nouă și grădina de legumi.

Pentru întregirea salariului dela stat se va recurge momentan după alegere.

Doritorii de a ocupa acest post sunt poftiți a-și înainta petiția pe calea M. O. Oficiu protopresbiterial din Vașcău, adresate comitetului parohial din Buntești în timpul concursual și a se prezenta în vre-o duminică ori sârbătoare la sf. biserică pentru a-și dovedi desteritatea în cant și tipic.

Buntești, la 8/21 Iulie 1917.

Terențiu Papp,
par. pres. com. par.

Ioan Clombeș,
notar adhoc.

Cu concursul meu: *A. P. Deseanu*, m. p.
ppresbiter.

—□—

2—3

Conform ordinului Vener. Consistor diecezan din 27 Iunie—10 Iulie. c. No. 2452/1917. prin aceasta se publică concurs pentru îndeplinirea postului de capelan temporal cu drept de succesiune, pe lângă parohul Dimitrie Blaga din Beba-veche—Obéba comitatul Torontál cu termen de recurgere de 30 de zile dela

prima publicare în organul oficial „Biserica și Școala” pe lângă următoarele emolumente și condițiuni:

1. Alegându-l capelan va beneficia jumătate din toate venitele parohiale afară de întregirea de stat a parohului; va suportă toate dările publice după venitul ce-l are; se va îngriji de locuință pe cheltuielile sale proprii; va catehiza și esortă conform ordinațiilor ce le va primi dela superioritatea sa bisericească fără nici o remunerațiune dela comuna sa bisericească.

2. Parohia fiind de clasa primă, dela reflectanți se pretinde cvalificațiune de clasa primă, conform concluzului Nr. 84/1910 al Sinodului Eparhial din Arad, nu altcum atestat despre eventualul serviciu de până aci.

3. Rugările de concurs adresate comitetului parohial din Beba-veche—Óbéb și ajustate cu documentele de cvalificațiune prescise, sunt a se înainta oficiului protopresbiteral gr. or. român din B.-Comloș — Nagykomlós comitatul Torontál.

4. Reflectanții la această parohie vor avea a se prezenta în sfânta biserică din comună cu stricta observare a §-lui 33 din Regulamentul pentru parohii, spre a-și arăta desteritatea în rituale și oratorie. Se accentuiază, că conform concluzului normativ al Vener. Consistor Nr. 4898/1916 diecezanii reflectanți la această parohie deodată cu insinuarea dorinței de a se prezenta poporului, ca atari, au să dovedească oficiului protopresbiteral, că întrunesc toate condițiunile recerute în concurs, iar reflectanții preoți și candidații de preoți, din altă dieceză vor avea să mai dovedească tot atunci și aceea, că au consimțământul Consistorului respective a Episcopului diecezan de a recurge la această parohie.

Beba veche—Óbéb, din ședința comitetului parohial ținută la 11/24 lunie 1917.

Alexiu Chișodan m. p.
paroh-președinte ad. hoc.

Ioachim Muntean m. p.
not. com. par.

In conțelegere cu: Mihaiu Păcățian m. p., protopresbiter asesor consistorial.

—□—

2—3

Pentru ocuparea postului de învățător la școala română gr.-or. confesională din comuna bisericească Șebiş—Körössebes —, protopopiatul Vașcăului, prin aceasta se escrie concurs, cu termen de recurgere de 30 zile dela prima publicare în foaia „Biserica și Școala” pe lângă următoarele emolumente și condițiuni:

1) Bani dela comuna bisericească, conform documentului de emolumente 451 cor. 78 fil.

2) Stolele cantorale uzuete în comună.

3) Ajutor de stat conform art. de lege XVI. 1913, asigurat deja.

4) Cvtir corespunzător cu grădină de legumi.

5) Pentru încălzitul școalei de învățământ 12 m. lemne aduși în curtea școalei prin comuna bisericească care se va îngriji și pentru încălzirea și curățirea salei de învățământ.

6) Pentru conferințele și adunările generale învățătoresți învățătorul va primi sumele satorite de autorități.

7) Alesul învățător va provide strana și va instrui elevii în cântările bisericești și-i va conduce în Dumineci și sărbători la sfânta biserică spre a cânta răspunsurile rituale.

Doritorii de a ocupa acest post, sunt avizați a-și trimite recursele lor, adresate comitetului parohial din Șebiş, Prea On. Oficiu ppopesc al Vașcăului în termenul sus pus; iar până la alegere să se prezinte în vre-o Duminecă ori sărbătoare în sfânta biserică din Șebiş spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic.

Comitetul parohial.

Cu consenzul meu A. P. Deseanu,
protopopul Vașcăului.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea postului de învățător dela școala confesională ort.-rom. Pomezău-Spinus-Kispapmező-Tőszalva, protopresbiteratul Beiuș, se publică concurs cu termen de alegere de 30 zile, dela prima publicare în foaia oficioasă, pe lângă următoarele venite:

1) Grădina școalei, cu un venit anual de 40 cor.; 2) 14¹/₂ cubule bucate a 10 cor., de tot 152 cor.; 3) bani gata 220 cor.; 4) 6 st. lemne a 20 cor., de tot 120 cor.; 5) venite cantorale 40 cor.; 6) Toată casa una porție fân și paie: 60 cor.

De locuința învățătorului se va îngriji comuna parohială, — sala de învățământ e nouă și corăspunzătoare.

Întregirea dela stat se va cere în viitor.

Ceice doresc a ocupa acest post sunt avizați, că cererile lor ajustate în regulă și adresate comitetului parohial din Pomezău-Spinus, să le înainteze oficiului protopopesc în Beiuș, având a se prezenta la sfânta biserică, spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic.

Comitetul parohial.

Cu concursul meu: Moise Popoviciu,
adm. ppopesc.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea postului vacant de învățător dela școala ort. română din Calea-mare (Magyar-gyepes), se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare.

Beneficiul constă:

1. Din bani 600 cor. repartiți asupra poporului; 2. Locuință în natură cu grădină; 3. Întregirea dela stat avându-o și antecesorul; 4. Stolele îndatinat; 5. Pentru conferințe și scripturistice sumele staverite.

De încălzitul și curățitul salei de învățământ se va îngriji parohia.

Alesul va avea să provadă catehizarea, strana în și afară de biserică, să instrueze elevii și în cântările bisericești, să-i conducă la biserică și acolo să-i supravegheze. Pentru instruirea adulților va fi remunerat. Dacă s'ar alege învățătoare, aceasta v'a îngriji de vre-un substituit la cantorat.

Reflectanții vor înainta rugările ajustate cu actele prescise, adresate comitetului parohial din Calea-mare, la P. O. oficiu protopopesc din Oradea-mare, având a se prezenta în vre-o Duminecă ori sărbătoare în sf. biserică din Calea-mare, spre arătare poporului.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: Andreiu Horvath m. p.
protopopul Orășii-mari.

—□—

3—3